

4.6. ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směruje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Ve vzdělávací oblasti člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast člověk a jeho svět.

Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti člověk a příroda. Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.

Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

4.6.1. DĚJEPIS

2.stupeň

Časová dotace: 6.ročník – 2.vyuč. hodiny, 7.ročník – 2.vyuč. hodiny, 8.ročník – 2.vyuč. hodiny, 9.ročník – 2.vyuč. hodiny

Celková dotace hodin dějepisu na 2.stupni: 8 vyuč. hodin

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlkem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k těmto cílům:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opředeného o historickou zkušenosť
- rozlišování mytů a skutečnosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství

Formy realizace (klíčové kompetence):

- frontální výuka (k. k učení, komunikativní)
- projekty (k. komunikativní, sociální a personální, pracovní, k řešení problémů)
- skupinová práce, diskuze (k. k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské)
- samostatná práce, referát (k. k řešení problémů, k učení, pracovní)
- řešení problémových úkolů (k. komunikativní, k řešení problémů, pracovní, k učení)
- vytváření myšlenkových map (k. k učení, pracovní, k řešení problémů, komunikativní)
- exkurze (k. občanské, sociální a personální, komunikativní)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

*kompetence k učení

učitel:

- vede žáka k pravidelnému procvičování učiva
- rozvíjí u žáka schopnost vyvozování a srovnávání historických souvislostí
- vede žáka k systematičnosti práce
- vede žáka k vyhledávání různých zdrojů informací a kritické práci s nimi

*kompetence komunikativní

učitel:

- vede žáka k samostatnému zpracování a výkladu dané problematiky
- vede žáka k práci s textem, referáty, hledání na internetu
- vede žáka k besedování nad probíranými tématy, k diskusím o „pravdivosti a spravedlivosti“ dějin

*kompetence občanské

učitel:

- rozvíjí u žáka schopnost vyvození důsledků dějinných křížovatek
- vytváří u žáka objektivní postoje k historickým i současným jevům
- rozvíjí žákovo objevování „smyslu“ dějin

*kompetence k řešení problémů

učitel:

- vede žáka ke kritickému myšlení a ke schopnosti obhájit své rozhodnutí
- *kompetence sociální a personální

učitel:

- vede žáka ke spolupráci v pracovních týmech
- vede žáka k úctě při jednání s jinými lidmi

V rámci dějepisu se realizují tato průřezová téma:

Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchova demokratického občana, mediální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

UČEBNÍ PLÁN PŘEDMĚTU

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace						1+1	2	2	2
Povinnost (skupina)						povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

6. ROČNÍK - DOTACE : 1+1, POVINNÝ

ČLOVĚK V DĚJINÁCH	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků ● uvede příklady zdrojů informací o minulosti ● pojmenuje instituce, kde jsou zdroje informací shromažďovány ● orientuje se na časové ose a v historické mapě ● řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> - význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny - historický čas a prostor
přesahy	
Ze (6. ročník) : Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	
Ze (8. ročník) : Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
průřezová téma	
OSOBNOSTNÍ A SOCIALNÍ VÝCHOVA: Poznávání lidí	

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu ● charakterizuje život pravěkých sběračů a loveců, jejich materiální a duchovní kulturu ● objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost ● uvede příklady archeologických kultur na našem území 	- člověk a lidská společnost v pravěku
přesahy	
Př (6. ročník) : Život na Zemi a projevy života	
Př (8. ročník) : Biologie člověka	
Ze (6. ročník) : Regiony světa	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
Vv (6. ročník) : Vesmír a vznik života na Zemi, pravěké umění, antické umění	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: Poznávání lidí, Mezilidské vztahy	
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Lidské vztahy, Etnický původ	

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE , KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací ● uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví ● demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury ● uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci ● objasní zrod křesťanství a souvislost s judaismem ● porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech ● vysvětlí podstatu antické demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> - nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz - antické Řecko a Řím - střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
přesahy	
Ze (6. ročník) : Regiony světa	
Ze (7. ročník) : Regiony světa	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
průřezová témata	
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Občan, občanská společnost a stát , Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diferenze	

7. ROČNÍK - DOTACE : 2, POVINNÝ

KŘESŤANSKÁ A STŘEDOVĚKÁ KULTURA	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států ● porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti ● objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech ● vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka ● vymezí konflikty mezi světskou a církevní mocí ● vymezí vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám ● ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti ● uvede příklady románské a gotické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> - nový etnický obraz Evropy - utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj - islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) - Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě - křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy - struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev - kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost
přesahy	
<p>Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí</p> <p>In (6. ročník) : Využití služeb Internetu</p> <p>VO (6. ročník) : Člověk ve společnosti</p> <p>Vv (7. ročník) : Románský sloh, gotický sloh</p>	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: Poznávání lidí, Mezilidské vztahy MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Podpora multikulturality MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: Práce v realizačním týmu	

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● vysvětlí znovaobjevení antického ideálu člověka ● vysvětlí nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky ● vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život ● popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky ● objasní postavení českého státu v podmírkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center ● objasní postavení českého státu uvnitř habsburské monarchie ● objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky ● rozpozná základní znaky jednotlivých 	<ul style="list-style-type: none"> - renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou - zámořské objevy a počátky dobývání světa - český stát a velmoci v 15. - 17. století

kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	
	přesahy
Ze (7. ročník) : Regiony světa	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
Vv (8. ročník) : Renesance, baroko	
	průřezová témata
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Podpora multikulturality, Princip sociálního smíru a solidarity	

8. ROČNÍK - DOTACE : 2, POVINNÝ

Počátky nové doby	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek ● na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus ● vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti ● objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé ● porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů ● charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin 	<ul style="list-style-type: none"> - český stát a velmoci v 17. - 18. století - barokní kultura a osvícenství - Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA - industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka - národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
	přesahy
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
VO (8. ročník) : Stát a právo	
	průřezová témata
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Formy participace občanů v politickém životě	
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Princip sociálního smíru a solidarity	
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: Fungování a vliv médií ve společnosti	

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

výstupy	učivo

<ul style="list-style-type: none"> ● uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích ● na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy v Habsburské monarchii v 19.stol. ● vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla ● charakterizuje soupeření mezi vel mocemi a vymezi význam kolonií ● vysvětlí příčiny vzniku první světové války ● na příkladech demonstruje zneužití techniky v první světové válce a jeho důsledky ● popíše situaci na území Českého státu, která vedla k vytvoření samostatného Československa 	<ul style="list-style-type: none"> - revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů - politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva - kulturní rozrůzněnost doby - nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa; jeho hospodářsko-politický vývoj; sociální a národnostní problémy - konflikty mezi vel mocemi, kolonialismus - první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
přesahy	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
VO (8. ročník) : Stát a právo	
průřezová témata	
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH: Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diference, Princip sociálního smíru a solidarity MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: Kritické čtení, poslouchání a pozorování mediálních sdělení, Práce v realizačním týmu	

9. ROČNÍK - DOTACE: 2, POVINNÝ

MODERNÍ DOBA	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů ● zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech ● zhodnotí vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí Československa před druhou světovou válkou ● charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět ● rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu ● na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik ČSR, její hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech - totalitní systémy - komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro ČSR a svět - druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

<ul style="list-style-type: none"> ● vysvětlí příčiny vzniku a průběh druhé světové války ● na příkladech demonstruje zneužití techniky v druhé světové válce a jeho důsledky 	
přesahy	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
Vv (9. ročník) : Umělecké směry od konce 19.st. do dnešní doby	
Ssp (9. ročník) : Kultura v minulosti a současnosti	
Ssp (9. ročník) : Etické problémy současnosti	
Ssp (9. ročník) : Náboženství a filosofie	
Ssp (9. ročník) : Dějiny a současnost lidstva	
průřezová témata	
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Občan, občanská společnost a stát , Formy participace občanů v politickém životě	

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa ● uvede příklady střetávání obou bloků "studené války" ● posoudí postavení rozvojových zemí ● vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce ● prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> - studená válka, rozdelení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření - vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) - Československo od únorového převratu do r. 1989, vznik ČR - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - problémy současnosti - věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava
přesahy	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
VO (9. ročník) : Mezinárodní vztahy,globální svět	
Ssp (9. ročník) : Orientace v současném světě	
Ssp (9. ročník) : Etické problémy současnosti	
Ssp (9. ročník) : Kultura v minulosti a současnosti	
Ssp (9. ročník) : Dějiny a současnost lidstva	
Ssp (9. ročník) : Náboženství a filosofie	
průřezová témata	
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Podpora multikulturality, Princip sociálního smíru a solidarity	

4.6.2. VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

2.stupeň

Časová dotace: 6.roč. - 1 vyuč.hodina, 7.roč. - 1 vyuč.hodina, 8.roč. - 1 vyuč. hodina, 9.roč. - 1 vyuč.hodina

Celková dotace hodin. 4 vyučovací hodiny

Tento obor se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání ve výchově k občanství je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Zaměřuje se na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Vzdělávání v daném předmětu směřuje k těmto cílům.

- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlízení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporučících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Formy realizace (klíčové kompetence)

- projekty (k. komunikativní, sociální a personální, pracovní, k řešení problémů)
- skupinová práce, diskuze (k. k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské)
- samostatná práce, referát (k. k řešení problémů, k učení, pracovní)
- řešení problémových úkolů (k. komunikativní, k řešení problémů, pracovní, k učení)
- vytváření myšlenkových map (k. k učení, pracovní, k řešení problémů, komunikativní)

- dramatizace (k. občanské,sociální a personální, komunikativní)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

*kompetence občanská

učitel:

-vede žáky k uvědomění nejen svých práv,ale i povinnosti

- vede žáky ke správnému posouzení krizových situací

- vede žáky k umění poskytnout,případně vyhledat účinnou pomoc

- vede žáky ke znalosti legislativy,obecných morálních zákonů a jejich dodržování

- vede žáky k respektování názorů ostatních

*kompetence komunikativní

učitel:

- vede žáky ke kultivovanému verbálnímu projevu

- vede žáky k vyhledávání informací z různých zdrojů a práci s nimi

- vede žáky k naslouchání druhých,vhodné reakci

- vede žáky rozvíjíme schopnosti obhajovat vlastní názor a respektovat názory jiných

*kompetence sociální a personální

učitel:

- vede žáky ke vzájemné spolupráci,dobrým mezilidským vztahům

- vede žáky ke zdravému sebevědomí,sebedůvěře i sebekritice

- vede žáky k toleranci,respektování jiného názoru,víry

*kompetence pracovní

učitel:

- vede žáky k efektivitě při organizování vlastní práce

*kompetence k řešení problémů

učitel:

- vede žáky k tvořivému přístupu řešení problému,k umění najít vhodnou informaci,pracovat s ní a najít vhodné řešení

- vede žáky ke kritickému myšlení a schopnosti hájit své rozhodnutí

V rámci výchovy k občanství se realizují tato průřezová téma:

Osobnostní a sociální výchova, multikulturní výchova, výchova demokratického občana, mediální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

UČEBNÍ PLÁN PŘEDMĚTU

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace						1	1	1	1
Povinnost (skupina)						povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

6. ROČNÍK - DOTACE : 1, POVINNÝ

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání ● - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů 	<ul style="list-style-type: none"> - naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro

nacionalismu <ul style="list-style-type: none"> ● - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje ● - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají ● - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí ● - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi ● - vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení ● - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích ● - neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem ● - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí ● - zaujímá tolerantní postoje k menšinám ● - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí ● - zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti ● - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci 	život <ul style="list-style-type: none"> - naše obec, region, kraj - důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku - naše vlast - pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny - kulturní život - rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia - lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti - vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti - zásady lidského soužití - morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
přesahy	
Ze (8. ročník) : Česká republika In (6. ročník) : Využití služeb Internetu D (7. ročník) : Křesťanská a středověká kultura VZ (6. ročník) : Zdravý způsob života, péče o zdraví	průřezová téma
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: Kreativita VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Občanská společnost a škola MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diference, Lidské vztahy MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: Práce v realizačním týmu	

7. ROČNÍK - DOTACE: 1, POVINNÝ

ČLOVĚK JAKO JEDINEC	
výstupy	učivo
● - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy	- podobnost a odlišnost lidí - projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter;

<p>s druhými lidmi i kvalitu života</p> <ul style="list-style-type: none"> ● - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů ● - objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek ● - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí ● - hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání ● - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvku 	<p>vrozené předpoklady, osobní potenciál</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnitřní svět člověka - vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí - osobní rozvoj - životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
--	---

přesahy

Př (8. ročník) : Biologie člověka

In (6. ročník) : Využití služeb Internetu

VZ (7. ročník) : Osobnostní a sociální rozvoj

VZ (7. ročník) : Změny v životě člověka a jejich reflexe

VZ (7. ročník) : Vztahy mezi lidmi a formy soužití

průřezová téma

OSOBNOSTNÍ A SOCIALNÍ VÝCHOVA: Rozvoj schopností poznávání, Kooperace a kompetice, Hodnoty, postoje, praktická etika, Poznávání lidí, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita, Mezilidské vztahy, Komunikace

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady ● - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání ● - dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi 	<ul style="list-style-type: none"> - majetek, vlastnictví - formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví - peníze - funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny

přesahy

Ze (7. ročník) : Regiony světa

Ze (8. ročník) : Česká republika

In (6. ročník) : Využití služeb Internetu

VO (8. ročník) : Stát a hospodářství

průřezová téma

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Kulturní diference, Lidské vztahy

8. ROČNÍK - DOTACE : 1, POVINNÝ

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízí ● - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje ● - uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané ● - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti ● - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu 	<ul style="list-style-type: none"> - peníze - rozpočet státu; význam daní - výroba, obchod, služby - jejich funkce a návaznost - principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání
přesahy	
Ze (8. ročník) : Česká republika In (6. ročník) : Využití služeb Internetu VO (7. ročník) : Stát a hospodářství	
průřezová témata	
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA: Lidské vztahy, Princip sociálního smíru a solidarity	

STÁT A PRÁVO	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky ● - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí ● - uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu ● - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů ● - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech ● - uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů ● - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí ● - posoudí význam ochrany lidských práv a svobod 	<ul style="list-style-type: none"> - právní základy státu - znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce - státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly - principy demokracie - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev - lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
přesahy	
Ze (8. ročník) : Česká republika Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí In (6. ročník) : Využití služeb Internetu D (8. ročník) : Modernizace společnosti D (8. ročník) : Počátky nové doby	

VO (9. ročník) : Stát a právo	průřezová téma
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Občanská společnost a škola , Občan, občanská společnost a stát , Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: Vnímání autora mediálních sdělení	

9. ROČNÍK - DOTACE : 1, POVINNÝ

STÁT A PRÁVO	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství ● - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky ● - uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy - osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci ● - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování ● - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů ● - uvede příklady jejich činností a spolupráce při postihování trestních činů ● - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<ul style="list-style-type: none"> - právní řád české republiky - význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů - protiprávní jednání - druhy a postupy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví - právo v každodenním životě - význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady
přesahy	
Ze (8. ročník) : Česká republika	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
D (9. ročník) : Rozdelený a integrující se svět	
VO (8. ročník) : Stát a právo	
průřezová téma	
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: Občanská společnost a škola , Občan, občanská společnost a stát , Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	

MEZINÁRODNÍ VZTAHY , GLOBÁLNÍ SVĚT	
výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> ● - popíše vliv začlenění CR do EU na každodenní život občanů ● - uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování ● - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah 	<ul style="list-style-type: none"> - evropská integrace - podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR - mezinárodní spolupráce - ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.)

<p>ČR</p> <ul style="list-style-type: none">● - posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy● - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápor● - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva● - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů● - uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu● - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujmě vlastní postoj ke způsobům jeho potírání	<p>- globalizace - projevy, klady a zápor; významné globální problémy, způsoby jejich řešení</p>
přesahy	
Ze (6. ročník) : Regiony světa	
Ze (7. ročník) : Regiony světa	
Ze (8. ročník) : Česká republika	
Ze (9. ročník) : Společenské a hospodářské prostředí	
In (6. ročník) : Využití služeb Internetu	
D (9. ročník) : Rozdělený a integrující se svět	
Ssp (9. ročník) : Orientace v současném světě	
průřezová témata	
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH: Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	